



Ғылым – елге қызмет етудің басты тетігі

Құрметті Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ғалым-профессорлары, жас ізденушілер!

Сіздерді айтулы мереке – Ғылым қызметкерлері күнімен шын жүректен құттықтаймын!

Ғылым мерекесі – ұлттық интеллектуалды элитамыз үшін тарихи тағылым мен болашаққа бағдар тоғысатын айрықша меже. Бұл күннің ұлт мақтанышы Қаныш Сәтбаев есімімен сабақтасуында терең тарихи әділдік бар.

Қаныш Имантайұлы – қазақ ғылымын жүйелеп, оны мемлекетіміздің экономикалық тәуелсіздігінің берік негізіне айналдырған бірегей реформатор. Бүгінде біз ұлы ғалым салған сара жолды жаңа технологиялық деңгейде жалғастыруды басты миссиямыз деп білеміз.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев: «Әр елдің ғылыми әлеуеті – оның абырой-беделі мен күш-қуатының өлшемі десек, қате болмайды. Ғылымға басымдық беретін, ғалымын қадірлейтін, басқаша айтсақ, «ғылым-білім бар жұрттар» ғана өркеніеттің өріне шығады. Бұл – ақиқат. Түптеп келгенде, адамзаттың барлық жетістігі ғалымдардың зияткерлік еңбегінің жемісі екені сөзсіз», – деп атап өтті.

Біз үшін ғылым – құрғақ есеп берудің құралы емес, елге шынайы қызмет етудің басты тетігі. Біз ғылыми ізденістерді ұлттық бәсекеге қабілеттілікті нығайту және технологиялық еге-

мендігімізді қамтамасыз ету үшін дамытамыз.

Жақында Мемлекет басшысы университетімізге арнайы келіп, қара шаңырақтың ғылыми әлеуетімен жақыннан танысты. Сапар барысында Президентіміз отандық ғылымға өлшеусіз үлес қосып жүрген бірқатар ғалымдарымыздың қажырлы еңбегін жоғары бағалап, оларды мемлекеттік наградармен марапаттады. Бұл – тек марапат иелеріне ғана емес, бүкіл университет ұжымына көрсетілген зор сенім мен айрықша құрметтің белгісі.

Құрметті әріптестер!

Осы жолда аянбай еңбек етіп, отандық ғылымның дамуына барын салып жүрген барша ғалымдарымызға, ардагер ұстаздарымыз бен жас ізденушілерімізге шынайы алғысымды білдіремін.

Мереке күні сіздерге сарқылмас шабыт, жаңа ғылыми белестер және отбасыларыңызға бақ-береке тілеймін. Зерттеулеріңіз нақты нәтиже беріп, идеяларыңыз ел игілігіне қызмет ете берсін!

Интеллектуалды ұлттың ғылыми қуаты арта берсін!

**Ізгі ниетпен,
Әл-Фараби атындағы
ҚазҰУ Басқарма
Төрағасы – Ректор
Жансейіт ТҮЙМЕБАЕВ**

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде Шанхай қаласының мэрі Гун Чжэннің Қазақстанға ресми сапары аясында маңызды шара өтті. Университет базасында еліміздің энергетика саласы үшін стратегиялық маңызы бар Сутегі технологиялары инновациялық орталығының салтанатты ашылу рәсімі ұйымдастырылды.

Астана мен Алматы қалаларын байланыстырған телекөпірге ҚР энергетика министрі Ерлан Ақкенженов, ҚР ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек, Шанхай мэрі Гун Чжэн және екі елдің ресми делегация өкілдері қатысты. Салтанатты шара аясында ҚазҰУ, Шанхай Цзяотун университеті (SJTU) және Energy China International компаниясы арасында ұшжақты ынтымақтастық меморандумына қол қойылды.

Сутегі технологиялары ИННОВАЦИЯЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ АШЫЛДЫ



Шараны ашқан ҚР энергетика министрі Ерлан Ақкенженов Қазақстанның сутегі энергетикасы бойынша әлеуетін жоғары бағалап, ҚазҰУ-дың Энергетика министрлі-

гінің салалық технологиялық құзыреттер орталығы ретінде таңдалуы кездейсоқ емес екенін атап өтті.

Жалғасы 3-бетте

«Таза Қазақстан» идеясымен үндескен мереке

«Өз Наурыз – тазару, жаңару бастауы» атты мерекелік шараға мемлекет және қоғам қайраткерлері, белгілі ғалымдар, елшілер мен консулдар, дипломаттар, БАҚ өкілдері, оқу ордасының түлектері, оқытушы-профессорлық құрам мен білім алушы жастар қатысты.

Университет қалашығында киіз үйлерден этноауыл бой көтеріп, келушілерге қазақ халқының қонақжайлылығы мен мәдениетін паш етті.

Мерекенің ашылуында ҚазҰУ-дың Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт Түймебаев жиналғандарды Ұлыстың ұлы күнімен құттықтады. Өз сөзінде ректор ҚазҰУ-да өтіп жатқан мерекелік іс-шараның философиясы «Таза Қазақстан» идеясымен тікелей байланысты екенін жеткізді.

«Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев: «Өз Наурыз – тазару, жаңару уақыты. Тазалық – бұл, ең алдымен, ой тазалығы,



сана мен ниет тазалығы. «Таза Қазақстан» бастамасы – мемлекетіміздің мызғымас идеологиясы, ұлт болмысының ажырамас бөлігі болуға тиіс», – деп атап өткен болатын. Біз үшін бұл тек қоршаған орта емес, ең алдымен – сана мен ниеттің тазалығы, Отанға деген адалдық. Сондықтан биылғы тойымыз «Цифрлық Наурыз» форматында жаңаша кейіпте өтуде», – деді ректор.

Сондай-ақ Жансейіт Түймебаев университеттегі «Наурыз-нама» онкүндігінің нәтижелеріне тоқталды. Университет басшысының айтуынша, осы уақыт аралығында кампусты абаттандыруға бағытталған «Таза Қазақстан» акциясы экологиялық мәдениеттің нағыз үлгісіне айналған.

Жалғасы 8-бетте

2-3 беттер

Жансейіт ТҮЙМЕБАЕВ:

ҚазҰУ ғылымының жаңа даму моделі қалыптасып келеді



3-бет

Серіктестікті арттыру үшін «Жол картасы» әзірленеді



4-бет

Фараби форумының халықаралық ауқымы арта түсті



Әл-Фарабидің «Қайырымды қала» концепциясынан бастау алған ілім мен парасат жолы бүгінде жаңа мазмұнға ие болды. Ғылым қызметкерлері күні – ұлттық интеллектуалды элитамыз үшін тарихи тағылым мен болашаққа бағдар тоғысатын айрықша меже. Мерекенің ұлт мақтанышының есімімен сабақтасуында терең тарихи әділдік бар. Қаныш Имантайұлы – қазақ ғылымын жүйелеп, оны мемлекетіміздің экономикалық тәуелсіздігінің берік негізіне айналдырған бірегей реформатор. Ғалымның «Өз елінің тарихын білмеген адам өз елінің болашағын да білмейді» деген қағида-сының бүгінгі жаңғыру дәуірінде өзектілігі арта түсті.

Биылғы Ғылым қызметкерлері күні біз үшін айрықша тарихи мәнге ие. Жақында ғана, 19 наурызда Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың қара шаңырақ ҚазҰУ-ға арнайы келіп, ғылыми қоғамдастықпен жүздесуі осы бағыттағы жұмысымызға соны серпін берді.

«Ғылым – жалпыхалықтық іс». Мемлекет басшысының бұл сөзі ғылымның қоғам өміріндегі шынайы орнын дәл көрсетеді. Президент кездесуде ғылымды тек теориялық ізденіс емес, ел дамуының басты қозғаушы күші ретінде тағы бір мәрте айқындап берді. Мемлекет басшысының университетіміздің ғылыми әлеуетін жоғары бағалай отырып, ғалымдар алдына қойған нақты міндеттері біз үшін үлкен сенім мен биік жауапкершілік. Бұл сенімнің астарында үлкен негіз жатыр. Бүгінде Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың ғылыми инфрақұрылымы 8 ғылыми зерттеу институтын, 39 ғылыми орталықты және 140-тан астам зертхананы қамтиды. Бұл зертханалар қабырғасында 400-ге жуық ғылыми жоба жүзеге асырылып жатыр. Сонымен қатар 50-ден астам заманауи ғылыми-инновациялық нысан құрылып, 2024-2025 жылдары тартылған инвестиция көлемі 110 миллион АҚШ долларын құрады.

Интеграция мәселесінде де ірі қадамдар жасалды. Университетіміз әлемдік технологиялық алпауыттар – ZTE, LG Electronics, Ericsson, BASF, Huawei, Samsung Electronics және NVIDIA компанияларымен тығыз байланыс орнатты. Халықаралық әріптестік желісі әлемнің 700-ден астам жоғары оқу орнын қамтиды. Осы ашықтықтың нәтижесінде бүгінде бізде әлемнің 54 елінен келген 7000-нан астам шетелдік студент білім алып, университетімізді Орталық Азиядағы басты білім хабына айналдырып отыр. Университет базасында жалпы құны 1 млрд 250 млн теңге болатын төрт ірі коммерцияландыру жобасы сәтті жүзеге асырылуда. Президент ҚазҰУ-дың даму стратегиясын оң бағалап, ғылыми зерттеулерді қолдау және жоғары технологияларды дамыту бойынша нақты тапсырмалар берді.

Егер кешегі Сәтбаев дәуі-

Жансейіт ТҮЙМЕБАЕВ, Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Басқарма Төрағасы – Ректоры

ҚазҰУ ҒЫЛЫМЫНЫҢ жаңа даму моделі қалыптасып келеді

рінде ғылым жер астындағы қазынаны халық игілігіне айналдыруға қызмет етсе, бүгінгі Президент Қасым-Жомарт Тоқаев белгілеген «Әділетті Қазақстанның» бағдары – адам капиталын дамыту мен технологиялық егемендікке нық негіз қалау. Сондықтан біз Фараби бабамыздың кемеңгерлігін, Сәтбаевтың іскерлігін және Мемлекет басшысының заманауи реформаларын ұштастыра отырып, ҚазҰУ-ды әлемдік деңгейдегі зерттеу университетіне айналдыру жолында батыл қадам басып келеміз.

Соңғы жылдардағы нәтижелер бұл ұстанымның жай декларация емес, жүйелі жұмыстың нақты жемісі екенін айқын көрсетті. Университеттің ғылыми-зерттеу және инновациялық қызметінің жалпы қаржыландыру көлемі 16,27 млрд теңгеге жетті. Бір жыл ішінде 377 жоба орындалып, 1995 ғылыми жарияланым жарық көрді, 52 патент алынды, ғылыми қызметтің экожүйесінде 9 стартап сәтті жұмыс істеді. Университеттің жинақталған жарияланымдар саны 5569-ға, ал дәйексөздер қоры 44 мыңнан асты. QS WUR-2026 рейтингіндегі 166-орын, FWCI көрсеткішінің 1,32 деңгейіне жетуі ҚазҰУ ғылымының сапалық жаңа кезеңге өткенін айғақтайды.

Бұл көрсеткіштер университет ғылымының экономикамен, өндіріс салаларымен және мемлекеттік стратегиялармен барған сайын жақындасып келе жатқанын аңғартатын нақты нәтижелер.

ЭНЕРГЕТИКАДАҒЫ жаңа құзыреттер кеңістігі

Қазіргі әлемдегі кез келген мемлекет үшін энергетикалық қауіпсіздік пен технологиялық дербестік стратегиялық мәнге ие. Осы тұрғыдан алғанда ҚазҰУ базасында Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің салалық технологиялық құзыреттер орталығының ашылуы – ғылым мен өндірісті жаңа сапада тоғыстырған маңызды институционалдық қадам. Орталық инновациялар экожүйесін қалыптастыруға бағытталған, ал оның аясында 12 R&D орталығын біріктірген ғылыми-технологиялық альянс жұмыс істейді.

Бұл экожүйе көмірсутек шикізатын игеруден бастап, оны тасымалдау мен қайта өңдеуге, жаңартылатын энергия көздерін дамытуға, цифрландыру мен жасанды интеллектіге, киберқауіпсіздік және сутегі энергетикасына дейінгі кең ауқымды қамтиды. Яғни жеке-леген зертханаларды ғана емес, тұтас саланың технологиялық келешегін ғылыми тұрғыда сүйемелдеуге қабілетті кешенді модель құрылды. Таза энергияны дамыту, цифрлан-



дыру және AI қолдану орталықтарының бір алаңда топтасуы ғылымды фрагменттер бойынша емес, тұтас жүйе ретінде ұйымдастырудың үлгісіне айналмақ.

Бұл жобаның маңыздылығы – оның энергетикаға қатысты дәстүрлі түсінікті өзгертуінде. Бүгінгі таңда энергия – тек өндіру мәселесі емес, ол деректерді талдау, цифрлық модельдеу, тәуекелдерді басқару және инфрақұрылым қауіпсіздігі. Сондықтан ҚазҰУ-дағы энергетикалық бастама жаңа типтегі инженерлік және зерттеушілік мектеп қалыптастыруға бағытталған. Бұл жерде жас маман тек теория меңгермейді, ол сала сұранысына жауап беретін нақты зерттеу ортасында өседі.

Энергетика министрлігімен әріптестік шеңберінде қалыптасқан бұл бағыт Қазақстан үшін ғана емес, өңірлік деңгейде де маңызды. Өйткені энергия өтпелі кезеңінде тұрған әлемде сенімді ғылыми сүйемелдеу мен отандық технологиялық шешімдердің рөлі бұрынғыдан да артып отыр. Біз университет ғылымының дәл осы кеңістікте – ел экономикасының нақты сұраныстары туындайтын жерде қызмет етуге тиіс екеніне сенімдіміз.

КВАНТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: БОЛАШАҚ ПЕН БҮГІНДІ ТОҒЫСТЫРҒАН СТРАТЕГИЯЛЫҚ БЕЛЕС

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ғылымының стратегиялық басымдықтарының бірі – іргелі зерттеулер мен жоғары технологиялардың тоғысындағы кванттық технологиялар саласы. 2026 жылғы 13 ақпанда университет базасында Қазақстан-Сингапур кванттық технологиялар орталығын құру туралы бастама жарияланды.

Орталықтың қызметі кванттық есептеулер мен байланыс жүйелерінен бастап, киберқауіпсіздік, кванттық сенсорика және жаңа буын материалдарын әзірлеуге дейінгі бағыттарды құрайды. Бұл – болашақ экономикасының тілін бүгіннен бастап меңгеру, жаһандық бө-

секеге қабілеттіліктің интеллектуалдық іргетасын қалау деген сөз. Кванттық технологиялар әзірге көпшілікке күрделі әрі қолжетімсіз сала болып көрінуі мүмкін. Алайда дәл осы бағыт алдағы онжылдықтарда есептеу қуатын, ақпараттық қауіпсіздіктің жаңа стандарттарын, жоғары дәлдіктегі өлшеу жүйелерін және бірегей қасиеттері бар жаңа материалдарды жасаудың технологиялық негізіне айналатыны күмән тудырмайды.

Біздің ұстанымымыз айқын: ҚазҰУ тек әлемдік трендтерді сырттай бақылаушы емес, сол трендтерді қалыптастыру үдерісіне тікелей және белсенді қатысатын зерттеу университетіне айналуы тиіс. Қазақстан-Сингапур орталығы дәл осы тарихи міндетке жауап береді. Ол академиялық орта мен нақты индустрия арасындағы алтын көпірге айналып, жас зерттеушілерді жоғары технологиялар кеңістігіне ертерек тартуға және іргелі ғылыми нәтижелерді қолданбалы өндірістік шешімдерге айналдыруға теңдессіз мүмкіндіктер береді.

Ең маңыздысы – бұл жоба қазақстандық ғылымның халықаралық ашықтығы мен өркениетті әлеммен ықпалдасуға дайындығын паш етеді. «Ғылымның шекарасы жоқ» деген қағида тек теориялық пайым емес, нақты әрекетке айналғанда ғана құнды болмақ. Біз үшін бұл орталық – әлемдік ғылыми мектептермен тәжірибе алмасатын, ірі халықаралық гранттар мен бірлескен жобаларға жол ашатын, жаңа буын ғалымдарын жаһандық күн тәртібіне шығаратын маңызды бағдар.

ПИЛОТСЫЗ АВИАЦИЯ: ИНЖЕНЕРЛІК ОЙДЫҢ жаңа белесі

Заманауи технологиялық бәсекеде жаңа салаларды дер кезінде игеру және оларды мемлекеттік мүддеге бағыттау – ұлттық қауіпсіздік пен экономикалық тұрақтылықтың алғышарты. ҚазҰУ мен «Aerial Solutions» ЖШС бірлесіп ашқан Пилотсыз авиацияны дамыту инновациялық орталығы университет ғылымының өміршеңдігін, икемділігін және салалық серіктестік құрудағы жоғары қабілетін көрсетеді.

Жоба аясында отандық пилотсыз ұшу аппараттарының алдыңғы қатарлы үлгілерін әзірлеу, заманауи оқу-өндірістік зертханалар мен сынақ полигондарын қалыптастыру, сондай-ақ халықаралық талаптарға сай дуалды білім беру және сертификаттау бағдарламаларын енгізу көзделген.

Бұл бастама бір мезгілде бірнеше кешенді міндетті шешуге бағытталып отыр. Біріншіден, ол инженерлік білім беру жүйесін жаңа технологиялық мазмұнмен толықтырып, мамандарды нақты нарық талаптарына сай даярлауға мүмкіндік береді. Екіншіден, студенттер мен оқытушыларға ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарға тікелей қатысып, өз идеяларын сынақтан өткізуге жол ашады. Үшіншіден, дрондар мен оларға ілеспе сервистерді ішкі және халықаралық нарыққа шығару, стартаптарды қолдау және ғылыми жаңалықтарды коммерцияландыру сияқты ел экономикасы үшін аса маңызды бағыттарды дамытады.

Пилотсыз авиация – бұл тек ұшу аппаратын құрастыру емес, бұл цифрлық навигация, геоаналитика, заманауи ауыл шаруашылығы, экологиялық мониторинг, төтенше жағдайларды басқару, қауіпсіздік, логистика және кеңістіктік үлкен деректерді өңдеу секілді көптеген салаларды бір арнаға тоғыстыратын ауқымды технологиялық платформа. Сондықтан аталған орталықтың ашылуы ҚазҰУ ғылымының академиялық шеңберден шығып, нақты нарық пен мемлекеттік стратегиялық сұранысқа тиімді жұмыс істей алатынын көрсетеді.





Жобаның тұсаукесеріне Қорғаныс министрлігінің, Авиациялық әкімшіліктің, Геодезия және картография комитетінің, жоғары технологиялар және бизнес өкілдерінің қатысуы оның мемлекеттік деңгейдегі институционалдық салмағын айқындап берді.

ҒЫЛЫМИ НӘТИЖЕДЕН – НАҚТЫ ӨНІМГЕ ДЕЙІН

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ үшін ғылыми нәтижелерді коммерциаландыру – зерттеу университеті мәртебесінің табиғи жалғасы әрі басты миссиясының бірі. Соңғы жылдары университетте жүзеге асырылып жатқан қолданбалы жобалар осы бағыттың алғашқы қомақты нәтижелерін көрсете бастады. Біз зертханадағы теориялық ізденісті нарықтың қатал сұранысымен, ғылыми ойды кәсіпкерлік бастамамен, ал университеттік білімді нақты өндірістік тәжірибемен ұштастыратын мүлде жаңа инновациялық мәдениетті қалыптастырып келеміз. Бұл бағыттағы жемісті жұмыстарымыздың бірегей мысалы ретінде табиғи қазақстандық шикізат негізінде иммунитетті қалыптастыру және вирусқа қарсы биологиялық белсенді қоспаларды әзірлеу мен өндіріске енгізу жобасын атап өтуге болады. Ғалымдарымыздың көпжылдық ізденісінің нәтижесінде бірнеше өнім түрі дайындалып, мемлекеттік тіркеуден өтті. Халықаралық патенттік қорғалымға ие болды және бүгінде нарыққа сенімді жол тартты.

Бұл тәжірибе ҚазҰУ ғылымының заманауи медицина, денсаулық сақтау және нутрицевтика саласындағы ең өзекті қажеттіліктерге дер кезінде жауап бере алатын әлеуетін паш етті. Ең басты жетістігіміз – ғылыми идеяның университет зертханасының шеңберінен шығып, толыққанды өндірістік циклы қалыптасқан, тұтынушының сенімінен шыққан отандық брендке айналуы.

Университет ғылымының қолданбалы мүмкіндіктерін танытатын тағы бір маңызды инновациялық әзірлеме – жеміс-жидек өнімдерін биолиофикациялау (суықпен кептіру) арқылы жоғары тиімді қайта өңдеуге арналған мобильді қондырғы. Бұл жоба – агро-өнеркәсіп кешені мен заманауи инженерлік ойдың түйіскен нүктесінде дүниеге келген бірегей технологиялық шешім. Аталған жобаның басты артықшылығы – өнімді тікелей жиналған жерінде, алғашқы қалпын бұзбай өңдеуге мүмкіндік беретінінде. Ол қосымша күрделі инфрақұрылымды қажет етпейді, бұл әсіресе шалғайдағы өңірлік шаруашылықтар

мен шағын фермерлер үшін өте тиімді. Демек, мобильді технология өңірлік дамуды ынталандыратын практикалық құрал ретінде ұсынылып отыр. Мұндай ауқымды жобаларға сүйене келе, бір маңызды қорытынды жасауға болады: ғылым коммерциаланған кезде өзінің биік академиялық табиғатын жоғалтпайды, керісінше, оның қоғамдық мәртебесі мен пайдалылық коэффициенті арта түседі. Университет қабырғасында туған ғылыми нәтиже халық денсаулығын нығайтатын шипалы өнімге, аграрлық секторды өркендететін технологияға, ал жас зерттеуші үшін жаңа кәсіби және кәсіпкерлік мүмкіндікке айналған сәтте ғылымның шынайы миссиясы айқындала түспек.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев өзінің әрбір бағдарламалық сөзінде ғылым саласын дамытуды ұлттық басымдық ретінде белгілеп, «Ғылым – еліміздің жаңа экономикалық үлгісінің өзегіне айналуы тиіс» деген іргелі қағиданы үнемі алға тартып келеді. Президенттің бұл бағдарламалық бағыты ҚазҰУ-дың инновациялық стратегиясымен толық үндеседі. Біз үшін ғылым – құрғақ есеп берудің құралы емес, елге шынайы қызмет етудің басты тетігі. Біз ғылымды, ең алдымен, ұлттық бәсекеге қабілеттілікті нығайту және технологиялық егемендігімізді қамтамасыз ету үшін дамытамыз. Қара шаңырақта ғылым – Президент айтқан жаңа индустриялардың, тың идеялардың және креативті ойлайтын жас ғалымдар резервінің қайнар көзі.

Университет ғылымының жарқын болашағына нық сенім ұялататын басты күш – күн сайын зертханалар мен ғылыми орталықтарда, стартап алаңдары мен дәрiсханаларда қажырлы еңбек етіп жүрген ғалымдарымыздың зияткерлік қуаты. Олардың әрбір ізденісінен жоғары жауапкершілік, ғылыми батылдық және кәсіби өршілдік айқын аңғарылады.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ үшін ғылыми зерттеулердің қолданбалы сипатын арттыру алдағы уақытта да басты басымдық болып қала береді. Біз Сәтбаев салған сара жолды жаңа технологиялық деңгейде жалғастырып, Мемлекет басшысы белгілеп берген «Әділетті Қазақстанның» жаңа экономикалық моделін құруға бар күш-жігерімізді жұмсаймыз. Өйткені нақты нәтижеге бағытталған ғылым ғана мемлекеттік дамудың алтын арқауы болмақ.

Барша әріптестерімді, ғалымдар мен ізденушілерді кәсіби мерекелерімен құттықтаймын!

Соңы. Басы 1-бетте

«Сутегі энергетикасы біздің секторды дамытудың стратегиялық бағыттарының бірі болып табылады. 2024 жылы қабылданған Тұжырымдама экономиканы декарбонизациялауға бағытталған жаңа саланы қалыптастыру үшін құқықтық және экономикалық база қалады. Жаңа орталық жаңа форматтағы инженерлерді даярлауға, қолданбалы зерттеулер жүргізуге және инновацияларды өндіріске жедел енгізуге арналған басты бейінді алаңға айналуы тиіс», – деді министр.

Салтанатты жиында сөз сөйлеген ҚР ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек қазіргі таңда әлем энергетика саласында түбегейлі өзгерістер кезеңінде тұрғанын алға тартты. «Кез келген технологияны дамыту ауқымды энергия ресурстарын талап етеді. Осыған байланысты министрлік екі негізгі бағытта жұмыс жүргізуде: білікті кадрлар даярлау және перспективалы ғылыми-зерттеу жобаларын іске қосу. Бүгін Шанхай Цзяотун университетімен маңызды меморандумға қол қойылады. Қазіргі уақытта Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ және еліміздің басқа да жетекші жоғары оқу орындарында сутегі энергетикасы бойынша арнайы білім беру бағдарламалары іске қосылды», – деді министр.

ҚазҰУ-дың Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт Түймебаев өз сөзінде қазіргі университеттердің стратегиялық орталықтарға айналғанына назар аударды. «Бүгінгі университеттер – тек кадр даярлай-

Сутегі технологиялары инновациялық орталығы ашылды



тын орын ғана емес, экономикалық өсімнің, технологиялық дамудың және елдің бәсекеге қабілеттілігінің негізгі драйверлері. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ соңғы жылдары осы миссияны жүйелі түрде жүзеге асырып, жаңа буын универси-

тетіне айналуға. Біз тек білім берумен шектелмей, озық технологияларды әзірлеу, жаңа нарықтарды қалыптастыру арқылы мемлекет пен индустрияның стратегиялық әріптесіне айналып келеміз», – деді ректор.

Шара соңында нақты уақыт режимінде магний негізіндегі суды электролиздеу және сутегін сақтау бойынша интеграцияланған жүйе іске қосылды. Жаңа орталық болашақ мамандарды даярлаудың институционалдық негізіне айналып, сутегі энергетикасы саласындағы жобаларды жүзеге асыруға серпін бермек.

Гүл ҚҰТТЫБЕКҚЫЗЫ

Серіктестікті арттыру үшін «Жол картасы» әзірленеді

ҚР ғылым және жоғары білім вице-министрі Талғат Ешенқұлов пен Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт Түймебаев Шанхай Цзяотун университетінің вице-президенті Цзэн Сяоцинь бастаған делегациямен кеңейтілген құрамда келіссөз жүргізді.

Тараптар серіктестікті арттыру мақсатында арнайы «Жол картасын» әзірлеуге келісіп, нақты ұсыныстарымен бөлісті.

Университет ректоры Жансейіт Түймебаев құрметті қонақтарға оқу ордасының ғылыми әлеуетін таныстырып, Қытайдың жетекші жоғары оқу орнымен әріптестік байланыстың жоғары деңгейде жалғасып келе жатқанына тоқталды.

«Шанхай Цзяотун университетімен ғылым және жоғары білім саласында қарым-қатынасты дамытуға мүдделіміз. Осы тұрғыда алдағы уақытта ғылым саласындағы ынтымақтастықты тереңдету аса маңызды. Сондай-ақ екі уни-



верситет базасындағы ғылыми-зерттеу институттары мен факультеттер арасындағы байланысты жаңа деңгейге көтеруге қажет», – деді ректор.

Келіссөз барысында Талғат Ешенқұлов сөз сөйлеп, қос университет арасындағы серіктестіктен министрлік жоғары нәтиже күтетінін жеткізді. Сонымен қатар вице-министр халықаралық әріптестікті дамыту еліміздің білім беру жүйесін жетілдіруге маңызды рөл атқаратынын атап өтті.

Өз кезегінде Цзэн Сяоцинь Шанхай Цзяотун университетіндегі жасанды интеллект,

кванттық технологиялар және IT саласындағы соңғы жетістіктерге шолу жасап, ҚазҰУ-мен осы бағыттарда ортақ жобаларды бастауға ниетті екенін білдірді.

«Екі университеттің мүмкіндіктері ұқсас, бұл бізге ауқымды ғылыми жобаларды сәтті жүзеге асыруға жол ашады», – деді құрметті қонақ.

Кездесу соңында делегация мүшелері ҚазҰУ-дың заманауи зертханалары мен ғылыми орталықтарының жұмысымен танысты.

Нұрсұлтан ЖЕКСЕНБАЕВ



Фараби форумының

халықаралық ауқымы арта түсті



Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде дәстүрлі V халықаралық Фараби форумы салтанатты түрде қорытындыланды.

Ауқымды жиын Үздік студенттік инновациялық жобалар көрмесімен басталды. Форум ашылуында заманауи технологиялардың мүмкіндігі кеңінен қолданылды. Жиылғандарға жасанды интеллект арқылы жасалған Әбу Наср әл-Фарабидің бейнеролигі көрсетіліп, ұлы ғұламаның өсиеті мен ғылыми мұрасы цифрлық нұсқада қайта жаңғырды. Бұл форумның басты мақсаты – өткеннің асыл қазынасын болашақтың инновацияларымен сабақтастыру екенін аңғартты. Шараның жабылу рәсімінде сөз сөйлеген ҚазҰУ-дың Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт Түймебаев ғылымның ел дамуындағы стратегиялық маңызына тоқталып, Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың ұстанымын жеткізді: «Елдің интеллектуалды қуаты тікелей ғалымдардың идеялары мен зерттеулері, ғылыми нәтижелері арқылы анықталады. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ үшін ғылым – стратегиялық басымдық. Біз іргелі және қолданбалы зерттеулерді дамытуға, жас ғалымдарды қолдауға және халықаралық ынтымақтастықты нығайтуға бар күш-жігерімізді жұмсаймыз», – деп атап өтті университет басшысы. Форумның халықаралық ауқымы Франция, Италия, Польша, Қытай, Түркия, Әзірбайжан және Орталық Азия елдерінен келген 105 шетелдік ғалымның қатысуымен айшықталды. Шараның басты оқиғаларының бірі ретінде Ислам ұйымымен азық-түлік қауіпсіздігі саласындағы стратегиялық ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды. Ислам ұйымының азық-түлік қауіпсіздігі жөніндегі бас директоры Берік Арын университеттің ғылыми әлеуетіне жоғары баға берді: «Біздің ұйымға 41 мемлекет мүше, басты мақсатымыз – тұрақты ауыл шаруашылығын дамыту және азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету. V халықаралық Фараби форумында жасанды интеллект, цифрландыру және тұрақты даму мақсаттарының талқылануы университеттің жаһандық мәселелерге белсенді араласуын көрсетеді. ҚазҰУ-дың заманауи зертханалары мен суперкомпьютер қуаты біздің халықаралық миссиямыз үшін үлкен тірек. Бүгінгі меморандум осы байланысы-



меморандумға қол қойылды. Ислам ұйымының азық-түлік қауіпсіздігі жөніндегі бас директоры Берік Арын университеттің ғылыми әлеуетіне жоғары баға берді: «Біздің ұйымға 41 мемлекет мүше, басты мақсатымыз – тұрақты ауыл шаруашылығын дамыту және азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету. V халықаралық Фараби форумында жасанды интеллект, цифрландыру және тұрақты даму мақсаттарының талқылануы университеттің жаһандық мәселелерге белсенді араласуын көрсетеді. ҚазҰУ-дың заманауи зертханалары мен суперкомпьютер қуаты біздің халықаралық миссиямыз үшін үлкен тірек. Бүгінгі меморандум осы байланысы-

мызды ресми түрде бекітті», – деп мәлімдеді. Сонымен қатар мәртебелі мейман форум аясында ғылым жолында алғашқы қадамдарын жасап жатқан бір топ жас ғалымға арнайы марапаттар табыс етті. Салтанатты шара шетелдік қонақтардың құттықтау тілегімен жалғасты. Болонья университетінің (Италия) профессоры, БҰҰ-ның Орталық Азиядағы еріктісі Роберто Болтри: «Бұл форум – ғылым мен мәдениеттің тоғысқан нүктесі. ҚазҰУ-дың әлемдік деңгейдегі зерттеу орталықтарымен еркін бәсекелесе алатын әлеуеті бар екеніне кезекті рет көз жеткіздік», – деп ризашылығын білдірсе, Бұхара халықаралық университетінің ректоры Шариф Баратов екіжақты академиялық байланыстарды жандандырудың маңыздылығына назар аударды. Форум барысында Ғылым қызметкерлері күніне орай, университеттің оқытушы-профессорлық құрамы мен ғылыми қызметкерлерінің еңбегіне аталып өтті. Академиялық ортаны дамытуға қосқан зор үлесі үшін бірқатар ғалымдарға арнайы марапаттар берілді. Жиын соңында «ҚазҰУ үздік жас ғалымы» мен студенттік бизнес-инкубаторлар байқауының лауреаттары анықталып, басқосу жеңімпаздардың құрметіне арналған салтанатты фотосессиямен тамамдалды.

Айта кетейік, дәстүрлі форум аясында үш халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция, дөңгелек үстелдер мен воркшоптар сериясы ұйымдастырылды. Сонымен қатар университеттің барлық факультеттерінде студенттер мен жас зерттеушілердің басын қосқан «Фараби әлемі» конференциясы өтті. Халықаралық платформа қатысушыларға тек ғылыми ізденістерін таныстырып қана қоймай, философия мен білім саласындағы өзекті мәселелерді талқылауға, озық тәжірибе алмасуға және жаңа халықаралық жобалардың негізін қалауға жол ашты.

Гүл БАЯНДИНА

Әлемдік ғылыми қауымдастықпен ынтымақтастық



Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Басқарма Төрағасы – Ректор Жансейіт Түймебаев V халықаралық Фараби форумына қатысушы шетелдік жетекші ғалымдарды қабылдады.

Оқу ордасының басшысы алдымен Ыстамбұл университетінің қауымдастырылған профессоры Мұстафа Жалел мен Түркияның Сүлеймание қолжазбалар кітапханасының директоры Невзат Каямен жүздесіп, түркітану және қолжазбаларды зерттеу саласындағы ынтымақтастықты талқылады. Бұдан кейін ректор Жансейіт Түймебаев Болонья университетінің (Италия) профессоры Роберто Болтримен кездесіп, оған форум жұмысына белсенді қатысқаны үшін алғыс айта отырып, ҚазҰУ-дың Италияның жоғары оқу орындарымен қарым-қатынасы стратегиялық сипатқа ие екенін атап өтті. Ынтымақтастықтың жаңа бағыттары Мажарстанның Обуда университетінің профессоры Амир Мосавимен өткен келіссөздер барысында айқындалды. Профессор Мосави ҚазҰУ базасында жасанды интеллект орталығын ашуды ұсынды.

«Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да жасанды интеллект және IT салаларында қарқынды жұмыстар жүргізіліп жатқанын байқадым. Осыған орай, ЖОО базасында бірлескен жасанды интеллект зерттеу орталығын, сондай-ақ ортақ ғылыми журнал ашуды ұсынамын», – деді шетелдік ғалым. Өз кезегінде Жансейіт Түймебаев бұл бастаманы толық қолдап, аталған жобаны іске асыру мақсатында арнайы жұмыс тобын құруды тапсырды. Сонымен қатар халықаралық интеграция мәселелері Мексика ұлттық автономиялық университетінің профессоры Кеведо Эрнандо және Гренобль-Альпі университетінің (Франция) профессоры Кристиан Сююмен талқыланды. Кездесуде ҚазҰУ басшысы іргелі ғылыми байланыстарды дамыту мен бірлескен жобаларды



жүзеге асырудың маңыздылығына тоқталды. Дипломатиялық және ғылыми диалог Чжэнчжоу университетінің (Қытай) Шет тілдер және халықаралық қатынастар институтының директоры Гао Сюэлинь мен орыс тілі факультетінің деканы Гу Цзюньлиньмен жалғасты. Тараптар философия бағыты бойынша ынтымақтастықты тереңдету мәселелерін пысықтады. Ректор Жансейіт Түймебаев барлық кездесулерді қорытындылай келе, әлемдік деңгейдегі ғалымдармен тәжірибе алмасу ҚазҰУ-дың халықаралық беделін нығайтудағы шешуші қадам екенін жеткізді.

Нұрсұлтан БАЗАРБАЙҰЛЫ

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың химия және химиялық технология факультетінің Органикалық заттар, табиғи қосылыстар және полимерлер химиясы және технологиясы кафедрасының доценттері Райхан Рахметуллаева мен Әсел Қырғызбайқызы еліміздің басқа ЖОО ғалымдарымен бірге әлемнің үздік университеттерінің қатарына кіретін Малайзия ұлттық университеті және Малайзияның Путра университетіне тәжірибе алмасу бағдарламасына қатысты.

Малайзияның Путра университеті (UPM) бұрын Universiti Pertan Malaysia деп аталған, негізінен ауылшаруашылық ғылымдары мен соған қатысты салаларға маман даярлайды. 1990 жылдан бастап бұл оқу орны адам экологиясы, тілдер, сәулет, медицина, информатика, биотехнология және т.б. салаларды қамти бастады. Қазір университетте 15 факультет, 11 институт, екі мектеп, сондай-ақ ауыл шаруашылығы, орман шаруашылығы, ветеринария, экономика, инженерия, жаратылыстану ғылымдарының білім беру бағдарламалары бар. 2023 жылы Малайзияның Путра университеті Quacquarelli Symonds рейтингінде әлемде 123-ші, Азия университеттері арасында 27-ші және Малайзиядағы екінші ең үздік университет болды. UPM «бәсекеге өте қабілетті» деп саналатын Малайзияның жоғары оқу орындарының интеграцияланған рейтингінде (SETARA) алты жұлдызды рейтингін сақтап қалды. Қазіргі уақытта университет QS World University Rankings-2026 рейтингінде 134-ші орында. Осы білім ордасында Dr. Мод Мустафа Аванг Кечик

Наурыз – шығыс халықтарының ең көне әрі ең маңызды мерекелерінің бірі. Бұл мейрамның тамыры тереңде жатыр. Ол тек қазақ халқына ғана емес, Орталық Азия мен Таяу Шығыс елдерінің көпшілігіне ортақ дәстүрлі мейрам.

Қазақ халқы үшін Наурыз – татулық пен бірліктің, мейірім мен кешірімнің символы. Бұл күні адамдар бір-біріне жақсы тілек айтып, өкпе-реніштерін ұмытып, жаңа өмірді таза ниетпен бастауға ұмтылады. Наурыз – тек ойын-сауық мерекесі ғана емес, тәрбиелік мәні зор күн. Ол табиғатты аялауға, үлкенді құрметтеп, кішіге қамқор болуға шақырады. Әсіресе жастар үшін ұлттық құндылықтарды танып-білуге, салт-дәстүрді құрметтеуге үлкен мүмкіндік. Осы құндылықтарды студенттердің бойына дарыту мақсатында химия және химиялық технология факультетінің ұжымы Наурыз мерекесін атап өтті. Қазақ халқының салт-дәстүрлері, атап айтқанда Наурыз мейрамының

Малайзия университеттерімен тәжірибе алмастық



және басқа да ғалымдар өздерінің ғылыми жұмыстарымен таныстырып, еңбектерінің агроөнеркәсіппен тығыз байланысты екенін атап өтті. Малайзия ұлттық университетінің PhD, профессоры Азизан Ахмад, Сурия Рамли, Тех Ли Пенг және т.б. ғалымдар ғылыми-зерттеу зертханаларымен таныстырып, полимерлер арқылы катализдік реакцияларының нәтижесінде сутегі алып, полимерлі қосылыстарды батареяларда қолданатынын көрсетті. Малайзия ұлттық және Путра университеттерінің өкілдерімен студенттердің мобильділік бағдарламалары, бірлескен PhD жетекшілігі, академиялық қызметкерлер алмасу, дәріс оқу және бірлескен курстарды немесе микрокредиттік бағдарламаларды өзірлеу туралы пікір алмасып, талқылады. Малайзия ұлттық университеті (NUM) – Малайзияның Куала-Лумпур қаласында орналасқан мемлекеттік, коммерциялық емес білім беру мекемесі. 2000 жылы құрылған оқу ордасының тарихы бай. NUM Достастық университеттері қауымдастығының (ACU),

Оңтүстік-Шығыс Азия ЖОО қауымдастығының (ASAHL) және ASEAN университеттер желісінің (AUN) мүшесі. Бұл әлемдегі ең үздік университеттердің бірі. QS рейтингі бойынша ең үздік 140 университеттің қатарына кіреді. QS рейтингісіне сәйкес, университет өнер және гуманитарлық ғылымдар, инженерия және технология, химия, физика, өмір туралы ғылымдар, жаратылыстану ғылымдары, әлеуметтік ғылымдар және менеджмент саласындағы ең дамыған университеттердің қатарына кіреді. Тәуелсіз THE рейтингісі университетті жоғары бағалайды, оны ең үздік 401 университеттің қатарына қосады. Бұл оқу орны өкілдерімен болған кездесуде ғылыми-зерттеу жөніндегі ынтымақтастық мүмкіндіктері талқыланды. Бірлескен зерттеу жобаларын жүзеге асыру, студенттерге бірге жетекшілік ету, тәжірибені бөлісу, сондай-ақ ұлттық және халықаралық зерттеу гранттарына бірлескен өтінімдер беру мәселелері қамтылды.

Әсел ТОҚТАБАЕВА,
доцент

Жаңару мен бірліктің мерекесі



шығу тарихы, тұсау кесу, наурызкөже дайындау, бауырсақтың жасалу жолы, шашудың мәні мен мағынасы сияқты көптеген құнды мәліметтер беріліп, мерекелік дастархан жайылды. Әр адамның жүрегіне жылулық сыйлап, факультетімізде бірлік пен татулықтың нығаюына ықпал етуге өз үле-

сін қосты. Наурыз сияқты ұлттық мерекелер халықтың рухани бірегейлігін сақтауда маңызды рөл атқарады. Роза РЫСҚАЛИЕВА, Оксана ПОНОМАРЕНКО, Жалпы және бейорганикалық химия кафедрасының доценттері

Мейіргер мамандары бүгінде үлкен сұранысқа ие. Ақ кәсіби біліктілігі жоғары мейіргер мамандары жалпы медицина саласы мен ғылымға деген көзқарастың позитивті тұрғыда дамуына ықпал етеді. Сәйкесінше, мейірбикелерді даярлау талаптары мен әдіснама жүйесі теориялық тұрғыдан жоғарғы дәлелділікке ие, тәжірибелік тұрғыдан ең тиімді қадамды қамтуы маңызды болып саналады.

Мейіргер – мәртебелі мамандық

Менің мейіргер мамандығын таңдаудағы себебім – болашақта осы мамандық иелерінің беделі мен мәртебесінің артуына, сонымен қатар оларды оқыту, даярлау бағдарламаларының бірыңғай жүйесін және жаңа әдіснамасын құрастыруға үлес қосу. Алайда аталған істерді жүзеге асыру үшін мейірбике ісінің ең негізгі, бастапқы сатысы – науқасқа амбулаториялық және стационарлық жағдайда көрсетілетін күтім екені анық. Мейірбике ісін жетік меңгеріп, мамандықтың дағдысы мен кәсібилігіне бейімделу үшін еліміздің жетекші жоғары оқу орындарының бірі – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетін таңдадым. Жалпы, мейірбике ісі – қызығы мен шыжығы қатар жүретін, тек қана дәрігердің нұсқау-

лығымен шектелмей, науқастың емделуі кезінде жан-жақты қолдау көрсете алатын медицинаның саласы. Ертеректе қалыптасқан мейіргерлер тек дәрігердің көмекшісі, өз бетінше шешім қабылдамайды деген түсінік қазір қате түсінік екені айқын. Жылдан-жылға мейіргердің кәсіби біліктілігі және беделінің артуына деген сұраныс жоғарылауда. Оның себебі – науқастың емделуі барысында оның жағдайынан толыққанды хабардар болатын мейіргер. Сонымен бірге науқасқа көрсетілген ем-шара тиімділігі мейіргер тарапынан көрсетілген күтімге де тығыз байланысты болады.

Ақжарқын МҰХИТҚЫЗЫ,
«Мейіргер ісі»
мамандығының
4-курс студенті

Жастар неге ҚазҰУ-ды таңдайды?

Жоғары оқу орнын таңдау – әр түлек үшін маңызды сәт. ЖОО-да жас түлек тек кәсіби білім алып қана қоймай, тұлға ретінде де қалыптасып, дүниетанымын кеңейтіп, өмірлік мақсаттары айқындалады. Қазір мектеп бітіруші жастардың көбі Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетін таңдайды және бұл кездейсоқтық емес.

Өйткені ҚазҰУ – елдегі беделді және танымал оқу орындарының көшбасшысы. Университеттің жақсы аты жылдар бойы сапалы білім мен ауқымды мүмкіндіктердің символына айналған. Көп түлек үшін ҚазҰУ-да білім алу қарапайым мақсат емес, үлкен арман, себебі бұл жерде өз болашағыңа нық қадам жасауға толық мүмкіндік бар. Сондай-ақ жастар бұл оқу орнын жан-жақты даму үшін таңдайды. Мұнда студенттер ғылыми жобаларға, конференцияларға, шығармашылық байқауларға және спорттық шараларға қатыса алады. Университет әркімнің дара қабілетін дамытуға көмектесіп, бастамаларды қолдап, өсуге жағдай жасайды. Студенттік өмірдің өзі де ерекше мәнге ие. ҚазҰУ – еліміздің әр аймағынан келген белсенді жастардың бас қосатын жері. Мұнда жаңа идеялар туындайды, мықты дос табады, ортақ жобалар жүзеге асады. Студенттер үшін университет екінші үйге айналып, өзін-өзі танып-білуге көмек береді. Таңдау жасағанда қала да маңызды рөл атқарады. Алматы – еліміздің ең әдемі және дамыған қалаларының бірі. Мұнда жастар жеке және кәсіби тұрғыдан өсуге көп мүмкіндік алады. ҚазҰУ осы қалада орналасып, мәдени және әлеуметтік өмірдің орталығына айналған. Бұл сапалы білім іздегендер үшін тартымды мекен. Сонымен қатар жастар уни-



верситеттің заманауи мүмкіндіктеріне басымдық береді. Қазір білім алу тек оқулықпен шектелмейді, жаңа технологияларды меңгеру, практикалық дағдыларды арттыру аса маңызды. ҚазҰУ заман талабына сай дайындыққа көңіл бөледі, бұл студенттерге үлкен артықшылық береді. Осылайша жастар Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-ды сапалы білім мен кең мүмкіндікке ашық, жарқын болашаққа бастайтын бастау ретінде көреді. Мұнда заманауи білім алып, өз қабілетін дамытады, ойлы жастармен танысып, сенімді қадамдар жасай алады. Сондықтан ҚазҰУ жеке дамуға және табысқа ұмтылған жастар арасында танымал әрі қызықты жоғары оқу орны.

Айсана ЖАНҚАЗЫ,
Ш. Уәлиханов атындағы
№12 мамандандырылған
гимназияның 11-сынып
оқушысы

Кафедра Дальнего Востока (отделение корееведения) Факультета востоковедения КазНУ им. Аль-Фараби в настоящее время реализует 5-летний проект по зарубежному корееведению (расширенный тип) при финансовой поддержке Академии корееведения (06.2025-05.2030; руководитель проекта-Ли Бёнг Джо).

Академия корееведения является крупнейшим академическим учреждением при Министерстве образования Кореи, ответственным за разработку политики и надзор за различными проектами в области корееведения, направленными на распространение, расширение и развитие корееведения в Корею и за рубежом. Ежегодно учреждение поручает исследовательским группам университетов и исследователям в Корею и за рубежом проекты (совместные/индивидуальные), направленные на развитие корееведения, посредством справедливого и строгого конкурсного отбора. Кафедра Дальнего Востока (отделение корееведения) также выиграла 5-летний проект в мае 2025 года и с июня 2025 года по настоящее время осуществляет первый год проекта (06.2025-05.2026).

До начала этого проекта кафедра Дальнего Востока осуществляла 3-летний проект по зарубежному корееведению (базовый тип; 06.2017-05.2020) при финансовой поддержке Академии корееведения (издание 7 учебников по корей-

Студенты КазНУ представили американским преподавателям, как они внедряют технологии ИИ в свою учёбу — и вызвали оживлённую дискуссию. ЦУР 4 «Качественное образование» и ЦУР 17 «Глобальное партнерство в интересах устойчивого развития» достигнуты на практике.

Педагоги не могут прийти к общему мнению по поводу ИИ: одни полностью запрещают его использование студентами, другие активно продвигают обучение с его помощью. Т.Е. Пшенина провела пилотное исследование в течение 1-го семестра 2025-2026 учебного года, чтобы оценить достоинства и недостатки внедрения больших лингвистических моделей (БЛМ) в преподавание лингвистических дисциплин. Главным результатом этого проекта стало устойчивое проактивное и креативное использование БЛМ студентами к концу семестра. Студенты специальности «Иностранная филология (западные языки)», применяя БЛМ как инструмент, подготовили индивидуальные проекты, которые в дальнейшем были расширены и включены в их дипломные работы.

Проект состоял из нескольких фаз. Во-первых, студенты ознакомились с теоретической базой и основными методами лингвистического анализа текс-

Сотрудничество между КазНУ и Академией корееведения

ской литературе и подготовка магистров в области корейской литературы). Повторное участие в этом 5-летнем проекте после преодоления жесткой конкуренции, несомненно, является весьма обнадеживающим и радостным событием как для кафедры, так и для университета в целом. Фонды проекта полностью инвестируются в предоставление стипендий студентам, открытие новых курсов, проведение конкурсов корейского языка, подготовку кадров для получения двойного диплома, а также поддержку научно-исследовательской деятельности преподавателей и соисследователей проекта. Таким образом, вклад и роль проекта по зарубежному корееведению в развитии корееведения в Казахстане значительны и имеют особое значение с точки зрения продолжения движущей силы развития корееведения в КазНУ им. Аль-Фараби.

Основная цель текущего 5-летнего проекта по зарубежному корееведению (тема: создание базы данных (DB) и платформы использования в корееведении в Центрально-азиатском поясе) - повышение образовательного и исследовательского потенциала в области корееведения в КазНУ им. аль-Фараби. В конечном счете основная цель состоит в том, что-



бы обобщить информацию о гуманитарной топографии корееведения в Центральной Азии, систематизировать основу для образования и исследований в области корееведения и тем самым расширить горизонты исследований в этой области. С этой целью, с исследовательской точки зрения, исследовательская группа кафедры будет ежегодно собирать и хранить в базе данных информацию об «инфраструктуре корееведения в Центральной Азии (численность студентов и преподавателей, названия кафедр/факультетов и т.д.)», а также о «результатах исследований по корееведению, вопросам корейцев СНГ и корейской волне в Центральной Азии (в основном статьи и монографии)», а также создавать удобную для использования всеми желающими платформу. Кроме того, с практической точки зрения,

создание новых курсов, подготовка специалистов магистерского уровня в рамках программ двойного диплома, а также ежегодное проведение конкурсов корейского языка направлены на повышение интереса студентов к корееведению и совершенствование их навыков. Для реализации данной задачи есть веские основания. За последние 30 лет после распада Советского Союза учебные заведения и исследователи в Центральной Азии, занимающиеся корееведением, создали множество обменов и сетей. Кроме того, как уже упоминалось, были получены различные результаты исследований, включая инфраструктуру для образования в области корееведения. Однако исследователи сталкиваются с трудностями в свободном доступе и использовании этой гуманитарной информации, касающейся ко-

рееведения, вследствие чего существуют ограничения в проведении более глубоких и сбалансированных исследований по корееведению в Центральной Азии.

Прямая поддержка со стороны правительства Кореи и международное сотрудничество играют ключевую роль в поддержании динамики развития корееведения в учебных заведениях по всему миру. Конкуренция за проекты по зарубежному корееведению чрезвычайно высока: ежегодно отбирается всего около восьми исследовательских групп со всего мира. Наша исследовательская группа должна успешно реализовать данный проект, в то же время мы должны подготовиться к следующему этапу проекта, который начнется через пять лет.

Я хотел бы выразить глубокую благодарность Академии корейских исследований за предоставленную нам еще одну прекрасную возможность. Также хотел бы выразить искреннюю признательность администрации университета за всестороннюю поддержку в успешной реализации этого проекта. Я искренне надеюсь, что этот проект еще больше повысит энтузиазм и интерес студентов к корееведению и значительно укрепит исследовательский потенциал преподавателей кафедры. Кроме того, я надеюсь, что КазНУ им. Аль-Фараби займет достойное место в качестве глобального центра корееведения, выходящего за пределы Казахстана.

Бёнг Джо ЛИ,
приглашённый профессор
кафедра Дальнего Востока

Диалог студентов КазНУ с будущими коллегами из США

та. После этого перед ними была поставлена цель использовать БЛМ в аналогичных заданиях, отработывая навыки формулирования промптов. Далее студенты сравнили результаты собственного анализа с работой БЛМ, что помогло им понять ограничения ИИ-помощников и заложить критическое отношение к цифровым инструментам.

MOOK курс «Промпт-инжиниринг для chatGPT» на платформе Курсера помог студентам-филологам легче освоить цифровые компетенции и более осознанно применять предложенные техники для решения задач по специальности. Курс помог объединить обучение лингвистической дисциплины с углублением цифровой грамотности студентов.

30 октября прошлого года студенты выступили на онлайн-семинаре «Teachers' Lounge on AI in the Media», организованном Американским советом преподавателей русского языка и литературы (АСПРЯЛ, США). Данное мероприятие входит в серию методических семинаров по применению ИИ в обучении языку, которая стала необходима для совместного поиска педагогических



практик этичной и ответственной интеграции ИИ в учебный процесс. Студентов пригласили для участия в финальном заседании, где они представили групповую презентацию своего использования ИИ в процессе обучения. Их выступление вызвало живой отклик американских коллег и вдохновило их на обсуждение позитивных примеров из практики: индивидуализация образовательной траектории и самостоятельность студентов; поддержка обучения на высоком уровне овладения языком; формирование медиаграмотности с помощью продуманного дизайна промптов; выработка «ИИ-скептицизма» в процессе практического взаимодействия с БЛМ; достоинства и недостатки сге-

нерированного контента на фоне других источников языкового материала.

Несколько мнений американских коллег:

Мария Хотимски (Массачусетский технологический институт): «Было удивительно услышать голоса из других стран. Я поражена, что для студентов ИИ — часть жизни, как калькулятор. Это было интересно. Как преподаватель я пришла к выводу, что ИИ останется в нашей жизни на всех континентах. Нам стоит подумать, как интегрировать его в обучение и контроль, и, самое главное, как мы можем использовать эту возможность, чтобы научить студентов критически оценивать его.»

Сюзан Кресин (Калифорнийский университет): «Ваши

слова открыли нам глаза на то, насколько созвучны наши наблюдения. В случае с ИИ сложно разобраться в преимуществах и недостатках, иногда невозможно разделить их и определить, какой результат нас ждет: позитивный или негативный. Ваши рассуждения подтвердили нашу позицию, что для студента ИИ — мощный многофункциональный инструмент.»

Элизабет Эваскио (Университет Юты): «Глобально мы все на этапе хаотичного освоения ИИ. Никто полностью не понимает, что происходит, поэтому важно быть честными с собой и со студентами. Мы все начинаем осознавать новые возможности, так сказать, находимся в одной песочнице.»

Уже скоро новые цифровые навыки в профессиональной области получат новую оценку, когда студенты продемонстрируют во время защиты дипломных работ, насколько этично и обоснованно они освоили новые инструменты. В системе образования разворачивается негласное соревнование: кто окажется сильнее в работе с ИИ — студенты или преподаватели?

Сюзан КРЕСИН,
кафедра славянских,
восточноевропейских и
евразийских языков и культур
Калифорнийский университет
в Лос-Анджелесе

Татьяна ПШЕНИНА,
кафедра иностранной
филологии и переводческого
дела КазНУ

PROFESSOR'S PERSPECTIVE

In my work with international students, I have always admired their motivation and openness to new ideas and practices. I believe that studying at a university in a distant country requires a particular set of personal traits. These students are explorers by nature; they have exceptional organizational skills and are eager to find solutions if they encounter obstacles. I remember the day I first met Xiao. I was impressed not only by her interest in the discipline, but also by her enthusiasm for the entire educational process in Kazakhstan. Next time, she impressed me even more with her perfect pronunciation of a Russian phrase for ordering food in a café, even though she had not been familiar with the Russian language prior to arriving in Kazakhstan. I associate such proactive openness to new circumstances with exceptional academic success. Our "Translatology" discipline requires meticulous analysis of texts in L1 and L2, as well as comparison and evaluation of various translation decisions, and Xiao, as a model student, helps me to set higher expectations for our Master's students. The inclusion of international students into the local academic environment enriches both parties, moving us closer to UN SDG 4 "Quality Education" through UN SDG 17 "Partnerships for the Goals".

THE VOICE OF A CHINESE PHD STUDENT

I come from Wuhan, Hubei Province, China, a city of rivers, lakes, and vibrant life. Now, driven by my passion for academia, I am a first-year PhD student in Management in Education at the Department of Pedagogy and Educational Management, Faculty of Philosophy and Political Sciences at KazNU.

I chose KazNU for clear reasons: its geographical convenience, which keeps me relatively close to my hometown; a sincere recommendation from an acquaintance, which built my initial trust; and, most importantly, its profound academic heritage, high-quality educational resources,

My Journey at KazNU



and strong reputation in Asia, which I believe can support my PhD research well.

My first days at KazNU were full of freshness and expectation, a joyful "honeymoon phase" of studying abroad. To integrate faster, I actively learned simple greetings in Kazakh and Russian, practicing basic phrases whenever I could. The warm responses to my unskilled language filled me with accomplishment. In class, I stayed focused and took notes carefully. I was especially impressed by the course Leadership in Learning, where we performed impromptu role-plays of workplace conflicts and their resolution. Laughter and discussion filled the classroom, making complicated theories easier to understand, helping me internalize knowledge, bond with classmates, and gain a deeper understanding of leadership through my teachers' calm and wise temperament.

Beside my studies, I explored Almaty by visiting Green Bazaar, Ascension Cathedral, weekend outdoor markets, Kolsai Lakes, Charyn Canyon, and, recently, the Almaty Museum of Art. These places let me feel the city's warmth, art, and natural beauty, adding color to my life here.

Before coming, my goal was simple: to study hard, focus on research, and publish papers. Now, I am steadily learning research methods and polishing my thesis, finding fulfillment in being busy. KazNU's openness also surprised me: interdisciplinary communication thrives here. I met a respected teacher from the Faculty of Philology who is proficient in nine languages; her pragmatic, rigorous attitude reminded me of the Chinese scholarly ideal of "investigating things to acquire knowledge." She also encouraged me to write this article because my research concerns the acculturation of international students.

After one semester, I have overcome my initial unfamiliarity and become more aware of cultural differences, especially in administration and teacher-student relationships. I was deeply touched by a class with only one student, where the teacher still prepared carefully. Teachers here actively encourage questions, reshaping my understanding of "class." Life has small inconveniences, but affordable beef and mutton won me over. These are part of cross-cultural adaptation's four stages: honeymoon, conflict, stability, and integration, and I believe every Chinese student pursuing dreams at KazNU will overcome challenges and grow.

Tatyana PSHENINA,
PhD, Assistant professor of
Department of Foreign Philology
and Translation Studies Philological Faculty

Xiao ZHEYING,
PhD student of
Department of Pedagogy and
Educational Management

My student Aerxun Ayiheng is an Altai Kazakh who lives in Xinjiang, China. He represents the Altai Kazakh community – a subgroup of the Kazakh people who traditionally lived in and around the Altai Mountains, a vast region where the borders of Kazakhstan, China, Russia, and Mongolia meet. They are part of the broader Kazakh ethnic group with unique historical and cultural features shaped by the mountainous environment. Now he is an international student in KazNU.

A Kazakh Student from Xinjiang

Being an international student carries a big responsibility. It's not just about academics; it's about adapting to a new culture, having language difficulties and often being far away from family support. With Aerxun the situation is different. Arshyn speaks two languages (Kazakh and Chinese) and his English is good too. He came to the heartland of the Kazakhs. Unlike other international students, he has no communication problems here. For me, it was interesting to find out whether he felt culturally comfortable in Almaty among "other Kazakhs," whom he had only heard about. I asked Aerxun this question, and he shared the following:

"I am 25 years old, and I am a Kazakh student from Altai, Xinjiang, China. I am currently studying petrochemistry for my master's degree at Al-Farabi Kazakh National University in Almaty, Kazakhstan. I grew up in Altay, and received my education in Chinese. Chinese was the main language in my studies, and Kazakh is my mother tongue. So for me, these two languages are both important in different ways.

My family has lived in Altay for generations. For a long time, Kazakh people have

lived, traveled with the seasons, and gathered in the Altay Mountains. Because of this, Altay is not only my hometown, but also a place deeply connected with my family background and the life of Kazakh people. In Altay, we also celebrate Oraz Ait and Qurban Ait, and we do visit relatives during festivals. This is a very common part of life for many Kazakh families. Since I was young, I have been familiar with these traditions. They are connected with family, respect, and staying close to each other. Here in Kazakhstan, I found that many things here feel familiar to me. Wherever I am, I can still see many of the same Kazakh customs in daily life. People respect elders, care about family, and warmly welcome guests. This made me feel that no matter where Kazakh people live, many traditions stay the same and continue from generation to generation."

Arshyn presents himself as a young man with high academic aspirations, determined to achieve them through consistent effort, diligence, and dedication. I wish him success!

Aizhan MULDAALIYEVA,
Foreign language
department

Do you know how typical home delivery works? According to British Council Business Magazine, supermarket drivers often do 120 deliveries on an 80-kilometre round, producing 20 kilograms of CO2 in total. In contrast, a 21-kilometre drive to the store and back for one household would generate 24 times more CO2!

The Foreign Languages Department teachers constantly hold events on UN's Sustainable Development goals as part of a university project. The first-year students majoring in Oriental Studies, under the guidance of their English teachers A. Shayahmet, A. Dzhanuzakova, and M. Almugambetova, became active participants in roundtable talks on the subject of sustainable consumption and tried to find out what we - as people taking responsibility - can do? Professor Deborah Walker from California, USA, was invited to be the keynote speaker at this event. As an experienced teacher of English as a second language (TESOL)

Sustainable consumption and production: what can we do?



and a renowned American animal and environmental activist prof. Walker told us about the consumption culture in the United States and vividly depicted the historical development of the American consumer society as it related to her own life. We heard from a firsthand source what the consumption culture was like in the past and what it is like nowadays.

B2-level English learners delivered presentations suggesting their own vision how to deal with

sustainable consumption: A. Kulazhan; A. Ersain, A. Adil, and A. Zhiengkba; N. Usenbayev, A. Nukhov, and A. Salikbayev. R. Murzagali and E. Bazarbay produced a modern video reviewing information on the topic. They presented materials as breaking news in English from Al-Farabi KazNU and talked about global consumption and production problems. Many freshmen decided to take advantage of being educated together with international students from both Western

and Eastern countries, so they interviewed those students and asked questions about UN SDG #12. All of the participants could watch the guest students' shared opinions. I. Zhenis and S. Tabynbayev presented their videos interviewing American students from the states of Missouri, Virginia, and New Jersey; they also talked to students from Afghanistan. A. Kuandykova and B. Ab-

dikarim interviewed American students from Boston University and Massachusetts, as well as Japanese students from Sophia University and the Tokyo University of Foreign Studies for their videos. Not only were the videos interesting but the students' thoughts were easy to understand due to the common issues in modern countries.

Then, K. Azamatkyzy and A. Serik reinforced the concept of responsible consumption using a Kahoot game, honoring progressive ideas and undeniable facts about modern consumption. First-year students unanimously agreed on the need for responsible consumption and what we should do in our everyday lives in Kazakhstan to be responsible consumers. In support of United Nations Sustainable Development Goal #12, the roundtable participants also brought colorful handmade posters to demonstrate their views.

A. SHAYAHMET,
A. JANUZAKOVA,
Department of Foreign Languages

«Таза Қазақстан» идеясымен үндескен мереке



Соңы. Басы 1-бетте

Ректор «Цифрлық Наурыз» тренді арқылы ата-баба дәстүрінің заманауи технологиялар тілінде сөйлегенін, қайырымдылық жәрмеңкелері мен ұлттық спортты насихаттау шаралары шетелдік студенттер үшін қазақ мәдениетінің бай мұрасын тануға үлкен мүмкіндік болғанын айтты. Сонымен қатар факультеттер мен кафедралар арасында ұйымдастырылған «Таза кампус» жобасының маңыздылығын атап өтіп, бұл бастама білім ордасын гүлдендірумен қатар, жастарды бірлік пен отансүйгіштікке тәрбиелегенін алға тартты.

Салтанатты жиын барысында Алматы қаласы әкімінің орынбасары Абзал Нүкенов құттықтау сөз сөйлеп: «ҚазҰУ – тек білім ордасы емес, ұлттық рухтың киелі шаңырағы. Бүгінгі «Таза Қазақстан» идеясымен үндескен мереке шаһардың мәдени өміріне ерекше серпін береді», – деп өз лебізін білдірді.

Шара аясында «Таза кампус» жобасының үздік номинация иегерлері марапатталды.

Мерекелік концерт барысында «Наурыз-думан» вокалдық-хореографиялық композициясы ұсынылды. Студенттер мен оқытушылар халық әндерінен попури орындап, көпшіліктің ықыласына бөленді. Әсіресе 100-ден астам өнерпаз қатысқан «Үш алыптың аманы» атты поэзиялық қойылым Наурыздың рухани тереңдігін көрсетті. Қонақтар этноауылды аралау барысында тұсаукесер, қыз ұзату және беташар сынды театрландырылған салт-дәстүрлерді тамашалап, мерекелік дастарханнан дәм татты.

Нұрсұлтан ЖЕКСЕНБАЕВ



ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Басқарма Төрағасы – Ректоры

Жансейіт ТҮЙМЕБАЕВ

Ақпарат және коммуникациялар департаментінің директоры

Қаншайым БАЙДӘУЛЕТ

Бас редактор: Гүлнар ЖҰМАБАЙҚЫЗЫ

Жауапты хатшы-дизайнер: Талғат КІРШІБАЕВ

Тілшілер: Қайыржан ТӨРЕЖАН, Гүлзат НҰРМОЛДАҚЫЗЫ

Фототілші: Марат ЖҮНІСБЕКОВ

Корректор: Күләш ҚАДЫРБАЕВА

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., Әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 3-қабат, №305, 307 бөлме. Байланыс телефоны: 377-33-30, ішкі: 32-27, 32-28, тікелей: 377-31-48.

Электронды мекенжай: kaznugazeta@gmail.com

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттелді. «Алматы-Болашақ» АҚ баспаханасында басылды.

Кезекші редактор: Қайыржан ТӨРЕЖАН

Бағасы келісім бойынша.

Газетке жазылу индексі: 64787

Таралымы – 2000

Тапсырыс №789

Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.

Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.

«Qazaq universitetine» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.

Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет 1994 жылдың 7 ақпанында Қазақстан Республикасының Баспасөз және бұқаралық ақпарат министрлігінде тіркеліп, № 1242 куәлігі берілген